

13930:1-30.

ACC. N:R M.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUNDLandskap: *Skåne*Upptecknare: *Nils Bojarne*Härad: *Gärds*Berättare: *oranstående*Socken: *V. Vram*Berättarens yrke: *Driftförmän*Uppteckningsår: *1956*Född år *1883* i *V. Vrams socknen**Svar å frågelista 39 - Man och Kvinna. s. 1-30.**30 blad**N. N. 39.*

Impregn. *1770 Maurten Ottasen Fjerrnæs*

A.-B. GRAHNS TR., LUND

Efter ett bomärkte

Skriv endast på denna sida

Frågelista nr 39.

ACC. N:R M. 13930:1.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

N. M. 39

1.

Man och kvinna. Oliktheter i liv och arbete.

Vad här nedan kommer att berättas utgår en skildring av folket i min hembygd, så som det gestaltade sig på 1890-talet. Jag skall beskriva fröken i hus och ordning i den mån de passar in på tiden och bruk i bygden. Det berättas så som jag uppfattat det vid nämnda tidpunkt. Det vi glömda för hälsan utelämnas helt.

Manliga egenskaper.

Mannen ~~skulle~~^{var} hederlig, hjälpsam, arbetsom, sparsam och ordning. Hade han dessutom ett gott uppträdande, var stark och hade ett föredögligt utseende, så var detta ett plus till hans öfriga goda egenskaper. Rättfärdighet och hjälpsamhet var högt värderade egenskaper. En bra man följde med vad som rörde sig i tiden och sökte inriktas därpå. En man ansågs av kvinnorna vilja visa sig dess överlägsen i handlet och

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

2.

svandet, men i verkligheten togo de gärna kvinnornas råd.

Att en man hade kvinnotycke innebar att han var eftertraktad av de ogifte kvinnorna och gärna dess av de gifta. Vad som gjorde detta är först att bekräva, ty det kunde ofta vara en blottstucken individ som kunde komma i kvinnornas gunst, och ofta kunde det utgöra ett mysterium för männen.

Att vara hövligt ansågs vara ett allmänt gott uppförande, ej fanns andra i talit som vara ful i munnen, inte begagna svordomar såvitt vara artig mot kvinnorna i allmänhet och gamla personerna i synnerhet. Att säga sig ful, svärslår, förfärlig, flicka, begagna sig or grovt tal i kvinnornas närvaro ansågs ohövligt. Respekt för anförslande och ordhållighet var manliga egenskaper i motsats till kvinnliga.

Det ansågs inte oömsligt att visa omhetsbetygelser,
men det ansågs opassande att i handling visa
dem i många människors närvaro, sålunda
ansågs det mindre passande att befinna sig i
abstrakta människors närvaro eller att äldre
människors gjorde det i andras åsyn.

Det var utmärkt för mannen att han bes-
tyr hatt, hals, ben och fötter med mer och
mindre i ögonfärdiga beklaga. Dessutom var
det ganska vanligt att mannen använde lä-
derskor (bavarens modell) både vinter och vår.
Beträffande bruket att bära skägg, så var det in-
dividuell, vilket berodde på ståtlig skäggvård,
eller att man ville dölja något skönhetsfel eller dyg.
Det var dock en modebete, då som nu. Sjuttio-
skopparens dröjde bevar hos gamla män
ända från sin sekelskiftet och samma var för-
hållandet med polstonger, som kunde vara de mest

fiutalande. Det blev även mustascher, men de
flösta var slätrade. Tatuering antogs ofint
och förekom inte. Men som hade förkärlet ¹⁸⁸¹ brycken
ansågs som broddar och femmina. De betraktades
med ~~med~~ illa. En man ^{50 år} var vidad klädd. Kunde
bära kråsnål, urkedja, fina manschettknappor,
någon prydnadsring, kängs med silver lusky samt
fin näsduk och silkehalsduk.

Det var vi inte oförvånade för mannen att ha
befattning med blomster och örter, trädor.
Det var förlockande mannen och ansågs oerhålligt
att bura och utlägga rätt- och rågift, och
att överhuvudtaget besatta sig med jakt. Vidare
var det mannen som ansågs lämpad för kommunala
uppdrag och föreningsarbete av djur m.m. S. fr. "Hälska"
vara friga ansetta, ja kända med artkydda, även
en dam som sålde dess hjälp.
Att lyssla med poesi av högre art ansågs som

Svar i frågelista 39.

ACC. N:R M. 13930:5.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Drömmari och brömmari. Däremot kunde det
vara en "brist" bort som kunde bräva ihop ~~en~~
en visa om något, helst i lite ironiskt form.
Att kunna spåla något musikinstrument
var allmänt upptäckt. Pianomusik begrep man
inte och var ej upptäckt. Musiken skulle vara
mestadvis.

Manne i husvärdet hade i regel en chiffrage
med Hvitblond fin vitt enstaka förfogande. Han
hade naturligen sin egen stol eller plats att sitta
på. De stina kvinnan hade en bänk eller del i den
eller bänken en bänk. Alla i husvärdet hade
i flesta fall något enstaka utrymme i någon
möbel. Om utrymmet tillät hade de sina poj-
kar att enstaka rum, som sitt eget. Där fanns
dina bäddar och där hade de sitt klädselrum
möjligen att boka skap. Var familjen lång bod
fanns de möja sig med att ha barn förtämnas med övrig
familje medlemmar.

Kvinnliga egenskaper.

Kvinnan skene var mild, saktmodig, men
rejer och beständ samt gladlyst. Mindre upp-
slätkades lång, fint hår och gnetlighet. Hårsmyt-
het, förtal och sladder ringatades. Hon borde
ha ett gott utseende var medelmåttigt lång
lite fyllig, ej för platt bröst. Hon borde ha god
hårrikt, vacker hy och rosiga kinder samt små
kindar och fötter. Hon fide inte var framfusig
och nöbbig ~~var~~ men ej häm blyg och fin baka-
dragen. Hon skene kunna sakligt asfaga i
dumman spricornil. Hon fide inte vaka dum
och instabigande. Dessutom skene hon vara kam-
mig i husliga beselsätningar. Kvinnan borde
vå kunna fin konolan att sprinna, riva och by sin
men kamtmerigt. Vål uffrida arbetar i dylika ting
var sästfält uppoballat, her. Konstfirdiga
besoderier och konsttrömaser samt - god matlagning och
bakning.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

6.

Svar å frågorna 39.

ACC. N:R M. 13930:7.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

7.

Beträffande att en kvinna hade s.k. Karlbyster,
så är det naturligt att uttala sig där om, då det
oftast handlar om kvinnor med andagligt utseende
och utan framträdande egenskaper.

Om kvinnliga åm hörs bebyggelse här visas fin
red som är meddelat i blad 3, beträffande männens
uppfödande. Kvinnor kunde mot sina män
vinnas sina omhändertagelse genom en
brevning på kinden eller en käft.

Kvinnans utseende var jämförbart med
männens. Som husmor respekterades hon
ibland bättre än mannen och hon
blev oftast respektad av mannen i övrigt
affärer som andra förhållanden. Hon hade
frihet att omgås med vem hon ville och
behövde inte fråga om lov. Som husmor
var hon i stort sett ansvarig för, och
naturligtvis i samråd med mannen, ordnade,

Svar å frågelista 39.

ACC. N:R M. 13930:8.

8

planerade och utförde hon bjudningar,
som hon fann lämpligt. Kvinnorna var
jämställda med männen inom fa-
miljen. Någon älskenskap mellan bröder
och systrar fanns inte, men väl fanns det en
traditionell rangordning vid bordet. Se skiss
i blad 30.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

8.

Utom hemmet var en äldre kvinna jäm-
ställd med mannen. Som ovan nämnts följde
hon sig friv. Hon hade förtjättat varit hon önskat
men hon ansåg det kränkande under sin värdighet
att besöka min plats. Det var för den
enskilda kvinnan en omdömesbaktus hur hon
skulle handla i de skilda fallen.

Att bada var ej ansett som oansvarigt för
en kvinna. Som badplatserna i det fria
var som i orten, så respektfulla befolke-
ning varandra, genom ^{att} frägnas på, då andra
badade

Svar å frågokort 39.

ACC. N:R M. 13930:9.

9.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

9.

Som man hade utom bordsrätt, så hade man
familje sitt med litet ovälsind mellan man lige
och kvinnliga medlemmar, men var bekväm
och blev de fruktligt gemensamhetsled. Någon
gång hade man bordsrätt i Åhus där det
hade det mest gemensamhetsled bland helt
oberoende personer. Där hade man sitt och med
arbetsplätts platsen var än /omt. i från Åhus.
I kyrkan hade man sina platser till höger och
kvinnorna till vänster. Samma solsporing tiden
änner i dag, fast enolika för ^{hemme} (då ett par
sätta sig där det bäst passar dem. I predikoner
och på bejudningar är de olika könen blandade
med varandra, utom då det är till exempel gäster
bort, då kvinnorna alltid ha förtärligt framför
männen. Vid kyrkostämman sig man många
kvinnor närvarande. Vid andra stämman lyfte de
med sin främsta, men som ännu och fruktligt egna

Syntes hon ofta till i sådana sammankomster.
Silkesstrumpor, konstvävt - eller sidenförläde, parasol,
halstredja, ringar, broscher, visade hon och
strumpsocklar kunde man sätta i samband
med den tidens kvinnor. Liksom manen hade
kvinorna sina egna utrymmen i befinnliga
målster. I regel hade hon även en egen köks-
rum skrin. Kvinnorna levo vanligen härt
best i inrättningen utom gamla som levo hucke,
som för beteckning var mycket vanligt, när
det gällde gamla kvinnor. Under sommaren
vid arbete å åker och äng, knöla även de
yngre kvinnorna hucke (Dag hade knöda i
natten). (Hittar en)
Det sadet att en "slakta", som hade för vana att springa
med pojkar "i ti o ti". Hon fick en mindre smickelse
de rykte, om hon än höll på sin värdighet och ej lät pojkar
komma till för nära. Fick hon ett barn var det

ACC. N:R M. 13930: //

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

//.

Var det stor skam och blev ofta variera om hon inte
blev gift med barnets far. En kvinna med oäkta
barn hade varit att bli gift såvida ~~hennes~~ hon
inte var en ruter kvinna i andra avseende,
då hennes felaktig kunde glömmas. Mannen i
samma län ansågs misserligen som
en "spölevinsk", men han blev vanligen
gift, när han skadade sig, eller när han rikade
bli bringad, vid ett mytt från av hans förfärd-
kanst.

En kvinna i damtadsföreläsnaden, men en kvin-
na grunda med en annan berättad ansågs vara
enstyggel. Om det var smiflickor gjordes
ingen anmärkning. Att en kvinna sysslade
med en häst var ingen osannolikhet. Hon
kunde skita om vilken djur som häst, men
i regel om det endast kalvar för, små grisar
och fjäderfä, som var bristligt att hon skötte
om.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

12.

Om hon var havande skulle hon ates sig att se ormer
och basar, och dessutom fiela hon inte vara närande
vid slaktet av något slag av djur.

Troligen hade tidigare kvinnan anses ha
färdighet för bignier och braedom, ty jag hörde
i bland att den eller den gamla kvinnan tåget
som en "fröllpacka" och att "en skalle aita se
för na" för hon var "nott, inte skidpacka". Om någon
skulle uttälta något riktigt ärende och då
som första person mötte en gammal kvinna
med skarp blick kan det hända att hon
vänder om hem för att senare avslöja färdern,
och detta fast hon visste att kvinnans var
alldeles ofarlig för hans förslag. Samma
förhållande färdes om han mötte en ung kvinna
med s. h. andra ögon. Detta gällde då man mötte
kvinna. Kvinnan ansågs lättigare än mannen.
Kvinnan tog i vanliga fall först upp nya

Svar till fråga 89.

ACC. N:R M. 13930:13.

13.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

13.

Seder och bruk, och i frågan om kläde-dräkten
vart ^{hvar} förtelars öfver det myas förebildar. Men
nu mera konservativ. Kvinnan ville, då som
nu, ej stå tillbaka för sina medsystrar.

Kvinnorna hade, där så kunde ordnas egna rum
med liggplatser, och å större gårdar fanns alltid
särskilda pigkammare, men friare kam-
mare förekom inte. Dessa förhållanden
hade man ännu varit till och med om det
än inte funnos eldstad i rummet. Bror
och systrar delade bädd endast som små barn.

Mänliga yrkten och sysslor.

De bestående yrkena voro mest ganska
om man nu kan kalla präst, länsman, kloster,
läsare m. fl. för yrkesmän. Så kom riksdagsman
landstingsman, kommunalordf. m. fl. Därefter
storbönder - isynnerhet om de voro rika. Där-
efter vanliga bönder småbrukare och torpare.

Svar till frågelista 39.

ACC. N:R M. 13930:14.

Hantverksarna var i allmänhet väl an-
sedda. Sådana inkom ofta vara Händling,
Skomakare, smides, kappavlogare, böttkare,
sadelmakare m.fl. Däremot var blods-
slagare, stålsläsmakare, korgmakare, kju-
kar. bland andra mindre välansedda. Deten
berodde i första hand på, att de personer som
brukar välja dessa yrken var av s. fr. bömes
ansedda familjer. Soldatyrket ansågs även
mindre huktalande. Smides, timmermän,
rockadregjare och mällebaggare var väl
ansedda. Förutom ovan uppräknade en ganska
stor mängd husmän, daglönare och dagverksare.
Som människor var de väl sedda men som
klass blev de ofta sedda även allena, de var
ju fattiga och beroende av bönderna. Deras
arbetsgivare var i många fall litet fattig men
kunde dock flyta omkring som oberoende bönder.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

14.

Männens, nästan utan undantag befattade sig
aldrig med matlagning, mjölkning, vävning
eller bisjorstickning. Endast jorstickning av
korsbär i höga träd samt äppelträd var de
behjälpliga med att sköta. Ej heller loppning
och lagning var mansgöra med undantag för
skräddaren. För öfrigt fanns inga sysslor
som en man inte deltog i. Det fanns dock
ett yrke, som gamla män utövade, vilket
vi kunna hänföra till hobbyverksamhet, och
det var bandvävning, i vilket samt varit
en del verkliga handvävare, som
särskilt manliga arbeten kunna nämnas
jorstickning och andra sätt att beakta jorden. Skogs-
arbeten och även körsbär sköta männen ut-
rätta. Vidare var träbearbetning och stamverksamhet
härda arbeten som kvinnan inte kunde utföra
Att här uppräta alla möjliga arbeten,

Svea ä fögelvår 39.

ACC. N:R M.

13930:16.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

16.

som inte vara lämpade för bevinnet, skulle
kunna fylla flera blad ~~och~~. På den tid, som
här är fråga om, fanns mycket begäran
möjligheten att anskaffa en hel del in-
vandrare varför de fingo finvår på
folket. Borden och hus medhjälpare
vara i många fall rena ingenjörer på
åtskilliga områden, härdiga och uthålliga.
röras. Därför var "högskola" en universi-
tetsstad i många gårdar. En pojke hjälpte
sig i köket, men inte med matlagning
utan med ved- och vattenhämtning.

Pojkarna vallade hästar, kor, får och svin. Där
det fanns gäns brukade vanligen en fläsk
vagn och även möjligen får. Att beakta
de och plöja var det mest manliga arbetet
kvinnliga arbeten.

Sömmestar, stickearbeten och barnmarskar var

Son i fröjelsta 39.

ACC. N:R M. 13930:17.

discrete kvinnliga yrken, lärainnare och frö-
glömmu. Det fanns även vävare som yrkes kvinnor.
Den mest ansedda hade vara barnmorskan. Detta
kan man även se på sig till, då en ung och ogift
sådant kunde fröken redan under 30-åren,
medan ^{man} kändes andra förnämligaste mammen.
Andra djälvförbränds kvinnor, såsom präst
och dogerlärnade kvinnor i jordbruksskolan
hade mindre anseende. Det frickom all-
mänt att kvinnorna arbetade samman
med männen utan att detta ansågs på
något sätt upposande riskande. Att gyskel
frickom i ett blandat arbetslag var inte ens
osannligt och detta från både manlig och kvinnlig.
Detta berodde naturligen på vilken ^{sida} dessa sidan
som hade de mest manliga till sin förfrågade
och om man sigade gyskel med malkanten
vilket i många fall inte var ensidigt.

17.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

17.

Sven å fröjelista 39.

ACC. N:R M. 13930:18.

18.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

18.

Ärminnarna fingo vara med vid arbetsfester, även om de inte deltog i arbetet. Sådana fester vara t. ex. festsjälle, höstsjälle, prästsjälle, brydsjälle, kassasjälle m. fl., då t. ex. i kassasjället männen även var med. Ärminnarna resp. kvinnorna, som ej deltog i arbetet, skulle vara med för att festa. Skulle bli mera livlig. Det var kanske inte oönskat egentligen för en man att vara utan på en sådan fest, ty det kunde kanske en eller annan kvinna, som då besökte igen, vid mannen delat ut vid ett förgående tillfälle, och då kanske han fick hela kvinnans koppel mot sig.

Vid barnfödsel.

Det kunde hända, att även om barnmorskan var närvarande, mannen måtte vara närvarande vid en barnfödsel, om barnmorskan behövde hjälp. Övrigkommande män anlätades inte

utom då någon kräste det. Männen i
huset skulle kräsa kräsa sig borta,
om det var möjligt. En kuffärdigt ankom-
mande man undviltades om vad som för-
siggits och avlögsnade sig.

Antligen var det någon kvinnlig släkting
som bar fram barnet till dopet, och som
fuddrar fungerade både manliga och kvin-
liga släktingar. Undantag förekommo.

Vid bröllop.

Om bryllupsföreläsa kunde denna funktion
utövas av aningen eller av någon, men
sannligen var det de unga själva, som ordnade
hur de ville ha det. Hade det skedd till
längre, att bröllopet var bekant, kunde den
belivande brudgummen ordna med en svambel
för sina vänner, för att ha avslutad med ungdoms-
gänget, men en sådan föreställning var inte allmän.

Svar å frågelista 29.

ACC. N:R M. 13930:20.

20

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

20.

Det hände även att flikskan hade en lifvande
fästning för sina intimaste fliksvänner.
Kvinnornas speciella åliggande för det stunden-
de bräusket bestod i en grundligt iaktning.
Hägnade av hela huset, berättelse och outlägg-
ning av mat och dryck till den stundade
höglidheterna. Här ingick även av linne-
inventurer, bragg och bakt av många bröd-
sorter, berättelse av släkt m.fl. arbeten till ut-
dessa hjälpte männen till i den mån som
var av behovet. Männen fick ombesörja
behöriga inköp i staden och hos någon
handelsman i orten. Männen stände även
trygga upp både inom och utom ladugård
och i trädgård. Man reste även en eller flera
ägnarar och lövda kring portar och
ingångsdörar. Här deltog både manliga
och kvinnliga ungdomar.

Svar å Frågelista 39.

ACC. N:R M. 13930:21.

21.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

21.

Det älsk husbonde folket att mottaga de inbjud-
na gästerna och buda att de bliva placerade.
Hade man lejd hjälp uppbrände husets förmögenhet
med lemmer som gästerna, men hade ändå
uppsikt över att att ge sin gäst gäst.
Hade man inte tvivelslöst med hjälpredor
så fick hemmanvänder föner och dötter hjälpa
sin och far själar fick vara fraktsör.

Var själv sig till att de kvinnliga gästerna
komma från till bordet i någonlunda rätt
rangordning, medan far i mera diskret
från gjorda barmen sate med de manliga
gästerna. Var det kyrkbröllopp. Kände
man till kyrkan och i vagnarna åkte man
par och par. I kyrkan hade kvinnorna
sin plats till vänster och männen till höger.
Det var naturligtvis brudens systers och
vänner som i klätt henne brölloppslådan
till vilken moster beställt myskan till bruden.

Svar å frågelista 39.

ACC. N:R M. 13930:22.

22.

Under vigselakten satta de närmaste blåkling
arna långt fram i kyrkan och bruden
arrangerades av ~~en~~ några av sina vänner.

Vid begravning.

Västan utan vordan lag var det en man
som gjorde liket i ordning och lade det i
kistan medan någon äldre kvinna
ordnade påklädseln. Någon egentlig lik-
vaka häns inte. Endast något gus pla-
cerades vid liket under några kinnar.
Kistans utformning var alltid liten men
kunde utrymmas mer eller mindre kort-
samt med kista och bädda beilag. Den
var i regel svart, utom möjligen för
ett barn eller ung flicka, då den kunde
målas vit. Färdiga likklädseln bäjades
vid denna tid komma i bruk. Tidigare
hade likklädseln varit av hvidt linne.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

22.

Svar ä frägelista 39.

ACC. N:R M. 13930:23.

23.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

23.

Någon beaktad traditionell ordning i
fråga om vilket lik som först skulle jord-
föras har jag inte hört om, men det
var nog så att den mest betydande blev
först jordfäst, först jag vet att det även
stod omvint. I regel fick de
närmaste blädder till beaktas först
och sedan de andra begravningssjälarna,
män och kvinnor om varandra.

Vid själavringningen kungjorde man
genom att börja med Harkelorden att det
var en man och med Livsklosterorden att
det var en kvinna. För mycket gamla
eller betydande personer rindde man länge,
för unga personer kortare tid. Det kunde
även, att man efter själavringningen påminnade
om mer än en person var död i samma familj.
Om det var tre eller tre inom doctimen var dötta på

öven i fjärrita 39.

ACC. N:R M. 13930:24.

24.

Samma dag så ringde man även tvädes
från Skildes ringringar. När ringarna från
kyrkornas sig likföljte värma sig på
visst avstånd så påbörjades samma -
ringringen.

Vid helget

Ten helgerna vid togo bevisarna en
grundlig städning av hela huset. I
flertalet fall besökte man även, så vid hel-
gerna kunde man vinna sig oannalda
besök av släkt och vänner.

Männan i utringstämle utkusan och
färdas både inom- och utom hus. Männan
ginga till skogs för att hugga en till jul och
pröva för att pynta vid gränder och ingång-
ställen. De skulle även anskaffa julgran
Vid pingst och midsommar lövde man.
Männan skulle även rätta om gängen i

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

24.

Var 2 frägelista 39.

ACC. N:R M. 13930:25.

25

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

25.

från gården, så bort onödiga skott på barken
och fräd samt i luthus. De skenur även bärda
om alla pojkeständ med bort för att dessa
inte skenur försvaret kräfta. Fliskom
ginga till skogs, för att plocka vissa örter
och blommor, så som Hanakamma eller krattastörle
(Gudria - *Primula veris*), Herrens hand eller jungfru Marias förklä
(jungfru Marias hand - *Orenis maculata*), Hästares eller Hästakrans
(Hästfäla - *Arnica montana*), Liljekonvalj (Liljekonvalj - *Convallaria majalis*)
Färgätmeij (Färgätmeij - *Myosotis palustris*), Linnia (Linnia borealis)
Ängsknappra eller Ängsbolla (Smörboll - *Trollius europaeus*)
med flera, men sju olita skenur det vara.
Språdom måhända förelom, men ej i större utställ-
ning. Det fanns flitels som bor på kudden med
olika blommor i.

Ungdomens umgängformer.

Det hände ganska ofta att ungdomen an-
ordnade s.k. ungdomsgiller. I bland var

Svar å frågelista 39.

ACC. N:R M. 13930:26.

26.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

26.

någon ansågs prajke vara flicka, som
helt blod för frälsningen, men oftast
var det någon prajke och flicka som hin-
samman ordnade med ett allmänt gille, där
det av deltagarna betalades en mindre
slutt till läskandet och utgifterna. För-
utom kaffeljustning var dans anordnad. Sprit
var i allmänhet ~~en~~ förbjudet, likaså krigsspel.
Då mer än en spelman var närvarande blev
musikerna gratis, i andra fall betalade man
spelmannens pengor. Under sommaren kunde
det hända att några ungdomar fanns locka
vid något väglös, där man kunde dansa
eller lekas, eller kanske lefvt prestade. För
det märta gille man på söndagskvällen till
någon dansbana. Till dansbana gick man
i stället med några närboendes ungdom,
prajke och flicka, men oftast ensam.

Svar ä frägelista 39.

ACC. N:R M. 13930:27.

27

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND
27.

Förutom Sällskap från dansstift och gillen kunde
man påträffa i hemmen eller under vackra
kvällens göra små enstida promenader i
närheten av fläckens hem, möjligheterna
var många. Det kunde dock ofta att pojkar
samlade sig i betungar under stjär och glans
om en flicka, som var efterhängsen mot pojkar
sade man: "Hon e karagalen o då kommer inte
o gam väl", men det kunde också heta: "Gribban
e blottat vill o karagalen, men komma när na jora
dåj nöts inte", eller: "Hon skulle nöts hälla lida
mair poar sin vardighet o inte hänga ätte pranga
poar då vides". "Hon kan ju dansa rejte".
Om pojke kunde man säga: "Aita de för den! Han
e ain farti fruentömmerskar som inte lar nan gribba
gam i fre", eller: "Den horeboeten som har onga i
hant-trag".
I flera fall var tonen pojkens emellan avsländig,

Var i fjärdel 39.

ACC. N:R M. 13930:28.

28

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

28.

men om brännvin var med kunde det ut-
värta och evlaka individer kunde vara
grova i mun mot båda könen. En sådan
blev illa ansedd bland flickorna, fast hon
var avsevärt bättre i gärning än i mun.
Att ligga ute i ladan var inte brukligt.
Det hände nog att flickorna hade öronen
på en del pojkar, tinsamma. Sådana
öronen som jag hört vara för "jävnen" = jagaren.
Han jagade flickor. "Morsa Per" var ett annat öronen.
Pojken var blyg i flicksällskap. "Klompens" var fummig.
"Svårnen", som var en överhängare i att dansa vals.
Även flickor fingo öronen, t.ex. "Spinn" om vilket
det sådes att hon spetsade munnen när hon
sagades. "Då lilla liven" var en stor robust flicka, något
barnlig i sitt uppförande. "Mor" var en duktig och arbet-
ningsvård flicka, som såg till att några moder-
läsa barn i en fetting förmij. Exempelen kunna mångfaldigas.

Svar i frågelista 39

ACC. N:R M. 13930:29.

29.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

29.

En flicka som fått ett barn var oftast i en
svårare belägenhet än en vanlig individ
med ken och flera utomäktenskapliga barn.
Småleke och friskt kom henne ofta till del
om hon inte blev gift med barnfadern.
Hennes äktenskapliga utgifter var
betydligt mindre än mannens i samma
belägenhet. Hon dömdes betydligt mindre
än hennes föräldre, som i flera fall än-
dock ansågs vara en bra karl, fast han
lystets underdraga sina förpliktelser.

Svaren på denna lista är ej uttömmande
utan är endast ett anses som exempel

Slut på svaren på frågelista 39.

— — — — —
Mist Binnert

11-8-1956

Svar på frågelista 39

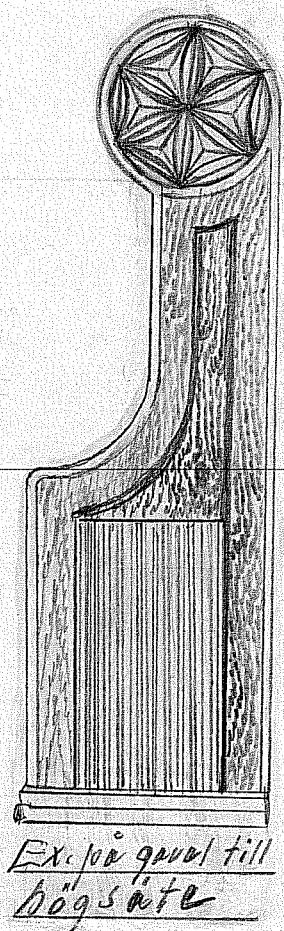
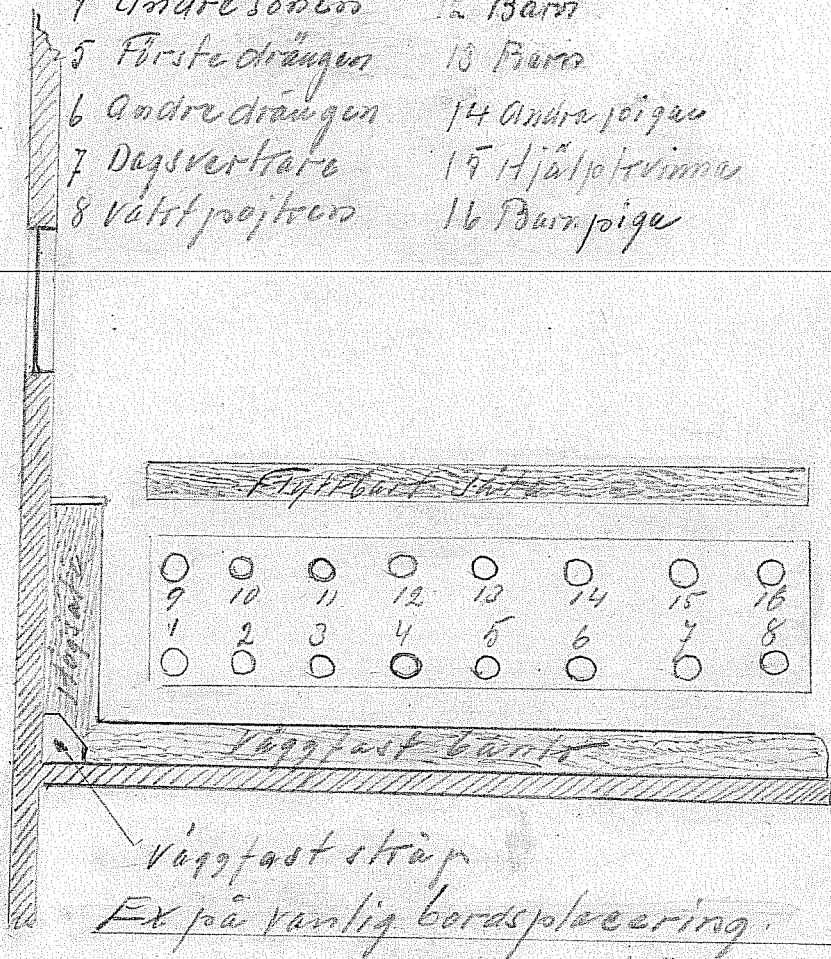
ACC. N:R M. 13930:30.

30.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

30.

1. Husbonden	9. Husbond
2. Störste sonen	10. Äldsta dottern
3. Morfar	11. Största pigan
4. Andre sonen	12. Barn
5. Förste drängen	13. Färr
6. Andre drängen	14. Andre pojken
7. Dagsverktare	15. Hjälpstövinnan
8. Västpojken	16. Barnpojke

Imperio.